30.9.2024

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: K 16/2024 vp

VR-Yhtymän kommentit valtioneuvoston ilmastovuosikertomukseen 2024

VR-Yhtymä Oyj (jäljempänä ”VR”) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa ja toteaa kannanottona seuraavaa:

Kestävät liikenneratkaisut nojautuvat julkiseen liikenteeseen ja raideliikenteeseen

Kansallisessa ilmastolaissa on määritelty tavoitteeksi vähentää päästöjä 60 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon. Lisäksi Suomi tavoittelee hiilineutraaliutta vuonna 2035 ja sen jälkeen hiilinegatiivisuutta.

Suomi on sitoutunut vähentämään taakanjakosektorille kuuluvan kotimaan liikenteen päästöjä vähintään 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä. Ilmastovuosikertomuksessa todetaan taakanjakosektorin päästövähennystavoitteen olevan tiukka.

Taakanjakosektoriin kuuluvat liikenteen osalta tieliikenteen päästöt, vesiliikenteen päästöt Suomen talousalueella sekä raideliikenteen päästöt sähköntuotannon päästöjä lukuun ottamatta. Lentoliikenteen ja kansainvälisen meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöt eivät sisälly taakanjakosektorin soveltamisalaan.

Vuonna 2022 kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöistä noin 95 % syntyi tieliikenteestä. Raideliikenteen osuus kotimaan liikenteen päästöistä oli vain alle prosentin. Raideliikenne on seitsemän kertaa maantieliikennettä energiatehokkaampaa ja sen CO_2-päästöt ovat yhdeksän kertaa autoilua pienemmät.

VR korostaa, että julkiseen liikenteeseen pohjautuva liikkuminen yhdessä ympäristöystävällisen ja energiatehokkaan raideliikenteen kanssa ovat ratkaisevassa asemassa, kun tavoitteena on ilmastonmuutoksen hillitseminen.

VR:n toimet Suomen päästövähennystavoitteiden tukemiseksi

VR on yhteiskunnallisesti tärkeässä roolissa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Tämän vuoksi VR pyrkii omalla toiminnallaan pienentämään liikenteen ympäristövaikutuksia ja yhteiskunnan hiilijalanjälkeä noudattamalla YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Lisäksi VR on sitoutunut tieteeseen perustuvaan ilmastoaloitteeseen, joka edellyttää päästövähennystavoitteen asettamista.

VR-Yhtymä Oyj
Postiosoite
PL 488, 00096 VR
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi
Y-tunnus 1003521-5

Energiavalinnat ja energiatehokkuuden parantaminen ovat keskiössä päästöjen vähentämisessä VR:n toiminnassa. VR on käynnistänyt energiatehokkuusohjelman, jonka puitteissa toteutettiin vuonna 2023 lukuisia toimenpiteitä. Yksi tärkeimmistä saavutuksista oli sähköjunaliikenteen energiankäytön tehostaminen lähes 8 %:lla edelliseen vuoteen verrattuna, mikä vastaa noin 7000 rivitaloasunnon vuosikulutusta. Energiatehokkuusohjelman toteuttaminen jatkuu VR:llä edelleen.

VR:n matkustajaliikenteestä 95 % ja rautatietavaraliikenteestä 80 % kulkee sähkövedolla siitä huolimatta, että rataverkosta on sähköistetty vain hieman yli puolet. VR:n Suomen toimintojen käyttämä sähkö tuotetaan ydinvoimalla.

VR:n omistuksessa oleva linja-autoliikenneyhtiö Pohjolan Liikenne on ollut Suomessa edelläkävijä sähkölinja-autojen tuomisessa liikenteeseen. Pohjolan Liikenne otti vuonna 2019 ensimmäisenä yhtiönä Suomessa käyttöön sähköbussilaivueen. Pohjolan Liikenteen ajamista kilometreistä operoidaan jo 70 % sähköbusseilla. Tavoitteena on sähköistää koko bussiliikennekalusto vuoteen 2030 mennessä.

VR operoi sähköistä raitiotieliikennettä Tampereella. Tampereen ratikalla oli tehty vuoden 2023 loppuun mennessä jo 30 miljoonaa matkaa liikennöinnin aloittamisesta lähtien.

VR mahdollistaa kestävää multimodaalista liikkumista matkaketjuyhteistyön puitteissa. Yhdessä 25 kumppanin kanssa VR tarjoaa mahdollisuuden jatkaa junamatkaa esimerkiksi kaupunkien julkisessa liikenteessä tai linja-autoilla Pohjois-Suomen laskettelukeskuksiin. Ovelta ovelle ulottuvat matkaketjut tarjoavat toimivan vaihtoehdon omalla autolla liikkumiselle.

Tavaraliikenteessä VR vähentää logistiikkaketjujen päästöjä luomalla strategisia kumppanuuksia asiakkaidensa kanssa. Yhteistyössä teollisuusasiakkaiden kanssa on muun muassa otettu käyttöön uusiutuvaa dieseliä junaliikenteessä, asetettu tavoitteeksi puolittaa yhteistyön piirissä olevien kuljetusten päästöt sekä hankittu ensimmäiset sähkörekat.

VR on laatinut Suomen vilkkaimmalle junaliikenteen asemalle Helsingin päärautatieasemalle oman vastuullisuusohjelman, jolla tavoitellaan päästötöntä liikkumista ja kestävää rautatieasemaa. Helsingin varikolle on rakennettu aurinkovoimala, joka on ollut käytössä kolme vuotta.

VR:n ehdotukset toimenpiteiksi kestävän liikenteen edistämiseksi

VR on sitoutunut edistämään ympäristöystävällisen raideliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamista. Raiteille saadaan lisää matkustajia ja tavaratonneja, kun rataverkon 1,6 miljardin korjausvelkaa lyhennetään, olemassa olevaan ratainfraan tehdään parannuksia ja käytettävissä olevaa ratakapasiteettia kasvatetaan investoinneilla uusiin raiteisiin.

VR katsoo, että rataverkon sähköistystä tulee jatkaa sähkövetoisen liikenteen osuuden kasvattamiseksi. Suomen rataverkosta noin 40 % on sähköistämättä.

VR-Yhtymä Oyj

Postiosoite
PL 488, 00096 VR

Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki

P. 029 4343

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi

Y-tunnus 1003521-5

Kansallisella tasolla on jakeluinfra-asetuksen puitteissa asetettu tavoitteeksi kasvattaa sähkövedon käytön osuutta raideliikenteessä. Käytännön toimenpiteiksi on määritelty ratojen sähköistyshankkeiden toteuttaminen ja uusien sähköistyskohteiden selvittäminen. Lisäksi pyritään etsimään kustannustehokkaita ratkaisuja lyhyiden rataosuuksien sähköistämiseksi kuljetusketjujen alku- tai loppupäästä.

Raideliikenteessä uusien teknologioiden kehityskaari kaupalliseen liikenteeseen on pitkä. VR pitää nykytilanteessa ensisijaisena ratkaisuna rataverkon sähköistyksen jatkamista ja uusiutuvan dieselin käyttöä, mikäli hintataso on kohtuullinen. Lähivuodet tulevat näyttämään kehitystyön tulokset ja suunnan muiden tulevaisuuden innovatiivisten ratkaisujen, kuten akku-, vetykäyttöisten tai hybridijunien osalta.

Suomessa ei ole toistaiseksi rakennettu vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkostoa raideliikenteeseen. Kaluston omistajien näkökulmasta investointeja kalustoon on mielekästä tehdä vasta siinä vaiheessa, kun jakeluinfra ja -verkosto mahdollistavat käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuuden ja hintataso on liiketoiminnan kannattavuuden näkökulmasta realistinen.

Kunnilla ja alueilla on mahdollisuus edistää päästövähennyksiä kaavoituksen, maankäytön ja liikennesuunnittelun keinoin. Joukkoliikenteen kehittämisellä ja maankäytön, kaavoituksen sekä rakentamisen ohjauksella tulee VR:n näkemyksen mukaan ohjata väestöä kestävän joukkoliikenteen pariin.

VR on mukana vähentämässä liikenteen päästöjä

VR:n toiminnan ansiosta asiakkaiden ja yhteiskunnan päästöt olivat vuonna 2023 noin 460 000 tCO_2e pienemmät, mikä vastaa noin 45 000 suomalaisen vuosittaista hiilijalanjälkeä. VR on vahvasti mukana vähentämässä liikenteen päästöjä parantamalla energiatehokkuutta, lisäämällä fossiilittoman energian käyttöä ja investoimalla vähäpäästöiseen kalustoon. Tavoitteena on saada lisää matkustajia ja tavaroita raiteille sekä houkutella uusia käyttäjiä sähköbussi- ja raitiovaunuliikenteeseen.

VR-Yhtymä Oyj

Jonna Juslin
johtaja, yhteiskuntasuhteet, kansainväliset asiat ja vastuullisuus

VR-Yhtymä Oyj
Postiosoite
PL 488, 00096 VR
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vrgroup.fi
Y-tunnus 1003521-5